Responzivní design s ETEXem

Michal Hoftich

12. listopadu 2022

Knihovna PedF UK

Úvod

Jak zkonvertujeme HTML do PDF pro čtečku?

Responzivní design v ETEXu

Automatická sazba

Závěr

Úvod

Co je cílem?

Vytvořit z různých zdrojů (HTML, ePub) PDF vhodné pro několik výstupů:

- · čtečky e-booků
- smartphony a tablety
- tisk

Proč?

- Komfortnější čtení
- Archivace

Jak zkonvertujeme HTML do PDF pro

čtečku?

Rmodepdf

Skript, který zkonvertuje webovou stránku nebo ePub soubor do PDF.

- · extrahuje čistý text článků, bez reklam a navigačních elementů na stránkách
- měl by umožňovat konfiguraci pro jednotlivé weby nebo vydání e-booků (např. MK Praha)
- konfigurovatelný výstup

Rozpracovaný kód se nachází zde:

https://github.com/michal-h21/rmodepdf/

Reader mode pro skripty

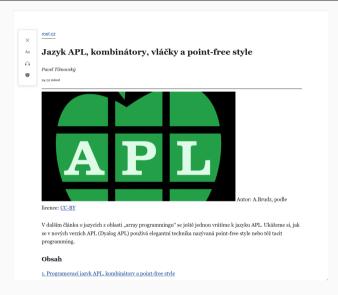
Zobrazení pro čtečku je mód ve webových prohlížečích, který odstraní ovládací prvky ze stránky a zobrazí jen text článku.

Readability.is https://github.com/mozilla/readability Python-readability https://github.com/buriy/python-readability Rdrview: https://github.com/eafer/rdrview

Stránka s ovládacími prvky a reklamami

Stránka v zobrazení čtečky

Jak načteme HTML a ePub soubory?

V LuaT_EXu máme několik nástrojů

- · knihovna pro čtení ZIP souborů
- LuaXML obsahuje knihovnu Transform pro převod XML do jiných formátů, například T_EXu
 - · umožňuje pravidla pro specifické elementy vybrané pomocí CSS selektorů
- podpora pro HTML v LuaXML je ve vývoji

Co dále?

- · zautomatizovat design výstupního dokumentu pro různé velikosti zobrazení
- automaticky zamezit chybám v sazbě:
 - vdovy a sirotci
 - · zalamování řádků s jednopísmennými předložkami, jednotkami nebo ak. tituly
 - přetečené řádky při sazbě úzkých sloupců

Responzivní design v धा_EXu

Co je responzivní design

- flexibilní struktura přizpůsobení velikosti prvků na stránce zobrazovacímu zařízení
- media queries pravidla, která se aplikují na základě vlastností zobrazovacího zařízení (velikost displeje, druh displeje, atd.)

Díky těmto vlastnostem může stejný kód stránky být dobře zobrazen jak na velkém monitoru, tak na mobilních zařízeních.

Balíček responsive

Balíček inspirovaný metodami responzivního designu pro webové stránky

- · přizpůsobení velikosti fontu velikosti zobrazení
- typografická stupnice pro velikosti písma
- media queries

https://github.com/michal-h21/responsive-latex

Nastavení velikosti písma podle velikosti displeje

Velikost písma můžeme nastavit pomocí příkazu \setsizes{počet znaků na řádek}.

```
\begin{minipage}{5cm}
\setsizes{25}
```

\lipsum[1]

\end{minipage}

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Ut purus elit, vestibulum ut, placerat ac, adipiscing vitae, felis.

Rozdíl velikosti písma v závislosti na počtu znaků

\setsizes{55}

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Ut purus elit, vestibulum ut, placerat ac, adipiscing vitae, felis. Curabitur dictum gravida mauris. Nam arcu libero, nonummy eget, consectetuer id, vulputate a, magna. Donec vehicula augue eu neque. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Mauris ut leo. Cras viverra metus rhoncus sem. Nulla et lectus vestibulum urna fringilla ultrices. Phasellus eu tellus sit amet tortor gravida placerat. Integer sapien est, iaculis in, pretium quis, viverra ac, nunc. Praesent eget sem vel leo ultrices bibendum. Aenean faucibus. Morbi dolor nulla, malesuada eula. Donec varius orci eget risus. Duis nibh mi, congue eu, accumsan eleifend, sagittis quis, diam. Duis eget orci sit amet orci dignissim rutrum.

\setsizes{25}

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Ut purus elit, vestibulum ut, placerat ac, adipiscing vitae, felis.

Konfigurace

Volby můžeme nastavovat při volání balíčku, nebo později pomocí příkazu **\ResponsiveSetup**.

Důležité volby:

noautomatic – nenastavovat velikost písma automaticky na začátku dokumentu characters – počet znaků při automatickém nastavení velikosti písma scale – typografická stupnice použitá pro velikosti řezů písma lineratio – poměr využitý při výpočtu výšky řádku

Výška řádků

Výšku řádků můžeme ovlivnit pomocí volby **lineratio**. Čím vyšší má hodnotu, tím je vzdálenost mezi řádky menší.

\ResponsiveSetup{lineratio=38}

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Ut purus elit, vestibulum ut, placerat ac, adipiscing vitae, felis. Curabitur dictum gravida mauris. Nam arcu libero, nonummy eget, consectetuer id, vulputate a, magna. Donec vehicula augue eu neque. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Mauris ut leo. Cras viverra metus rhoncus sem. Nulla et lectus vestibulum urna fringilla ultrices. Phasellus eu tellus sit amet tortor gravida placerat. Integer sapien est, iaculis in, pretium quis, viverra ac, nunc. Praesent eget sem vel leo ultrices bibendum. Aenean faucibus. Morbi dolor nulla, malesuada eu, pulvinar at, mollis ac, nulla. Curabitur auctor semper nulla. Donec varius orci eget risus. Duis nibh mi, congue eu, accumsan eleifend, sagittis quis, diam. Duis eget orci sit amet orci dignissim rutrum.

\ResponsiveSetup{lineratio=34}

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Ut purus elit, vestibulum ut. placerat ac. adipiscing vitae, felis, Curabitur dictum gravida mauris. Nam arcu libero, nonummy eget, consectetuer id, vulputate a, magna. Donec vehicula augue eu neque. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Mauris ut leo Cras viverra metus rhoncus sem. Nulla et lectus vestibulum urna fringilla ultrices. Phasellus eu tellus sit amet tortor gravida placerat. Integer sapien est. jaculis in, pretium quis, viverra ac, nunc. Praesent eget sem vel leo ultrices bibendum. Aenean faucibus. Morbi dolor nulla, malesuada eu. pulvinar at, mollis ac, nulla, Curabitur auctor semper nulla. Donec varius orci eget risus. Duis nibh mi, congue eu, accumsan eleifend, sagittis quis, diam. Duis eget orci sit amet orci dignissim rutrum.

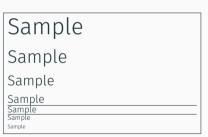
Řezy písma

Velikosti jednotlivých řezů písma jsou vybírány na základě typografické stupnice

Defaultní stupnice (pentatonická)

Sample
Sample
Sample
Sample
Sample
Sample
Sample
Sample

\ResponsiveSetup{scale=golden}

Jemnější nastavení stupnice

Můžeme také přímo nastavit poměr a počet kroků, za který se stupnice o tento poměr zvětší.

\ResponsiveSetup{ratio=2,
number=2,scale=none}

Sample Sample Sample Sample Sample Sample Sample Sample Sample

\ResponsiveSetup{ratio=1.3,
number=2,scale=none}

Sample
Sample
Sample
Sample
Sample Sample

Ukázka media query v CSS

```
body {
  color: green;
}
@media screen and (max-width: 600px) {
    body {
     color: blue;
    }
}
```

Ukázka stránky na velkém monitoru

Služby

Rezervace knih

Publikační činnost

Časopisy Elektronické zdroje

Závěrečné práce

Nákup publikací

O knihovně 👯

Studovna

Studovna se nachází v levé části budovy PedF UK. Je určena nejen studentům s platným průkazem UK, ale i externím uživatelům.

Nabízené služby

- <u>Tištené dokumenty</u>
- Elektronické zdroje
 Týmová studovna
- Kopírování a tisk
- Uživatelé se speciálními potřebami
- Pro vyučující
- Doplňkové služby

Tištěné dokumenty

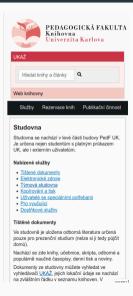
Ve studovně je uložena odborná literatura určená pouze pro prezenční studium (nelze si ji tedy půjčit domů).

Nachází se zde knihy, učebnice, skripta, odborné a populárně naučné časopisy, denní tisk a noviny.

Dokumenty ze studovny můžete vyhledat ve vyhledávačí <u>UKAZ</u>, jejich lokační údaje se nachází na zvláštním řádku v seznamu knihoven. V záznamu můžete najli signaturu, která určuje název oddílu. kde isou dokumenty ve studovně uloženy. Knihy samotné

Ukázka stránky na malém displeji

Media queries v धा_EXu

Pomocí příkazu \MediaQuery můžeme testovat různé vlastnosti:

- velikost fyzické stránky
- · délku řádku
- orientaci stránky

Další testy jdou snadno přidat

Příklad Media Query

Tento příklad zobrazí méně písmen pokud je šířka textu menší, než 4 cm.

\mediaquery{max-textwidth=4cm} {\setsizes{45}}{\setsizes{60}}

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Ut purus elit, vestibulum ut, placerat ac, adipiscing vitae, felis. Curabitur dictum gravida mauris. Nam arcu libero, nonummy eget, consectetuer id, vulputate a, magna. Donec vehicula augue eu neque. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Mauris ut leo. Cras viverra metus rhoncus sem. Nulla et lectus vestibulum urna fringilla ultrices. Phasellus eu tellus sit amet tortor gravida placerat. Integer sapien est, iaculis in, pretium quis, viverra ac, nunc. Praesent eget sem vel leo ultrices bibendum. Aenean faucibus. Morbi dolor nulla, malesuada eu, pulvinar at, mollis ac, nulla. Curabitur auctor semper nulla. Donec varius orci eget risus. Duis nibh mi, congue eu, accumsan eleifend, saeittis quis. diam. Duis eeet orci sit amet orci dienissim rutrum.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Ut purus elit, vestibulum ut, placerat ac, adipiscing vitae, felis. Curabitur dictum gravida mauris. Nam arcu libero, nonummy eget, consectetuer id, vulputate a, magna. Donec vehicula augue eu neque. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Mauris ut leo. Cras viverra metus rhoncus sem. Nulla et lectus vestibulum urna fringilla ultrices. Phasellus eu tellus sit amet tortor gravida placerat. Integer sapien est, jaculis in, pretium quis, viverra ac. nunc. Praesent eget sem vel leo ultrices bibendum. Aenean faucibus. Morbi dolor nulla, malesuada eu, pulvinar at, mollis ac, nulla, Curabitur auctor semper nulla. Donec varius orci eget risus. Duis nibh mi, congue eu, accumsan eleifend, sagittis quis, diam. Duis eget orci sit amet orci dignissim rutrum.

Automatická sazba

Balíček textttlua-widow-control

- každý odstavec sází dvakrát jeden s normálními parametry, druhý o jeden řádek delší
- vliv na rychlost by měl být malý
- · pokud se najde parchant, vymění předešlý odstavec za verzi s řádkem navíc

Ukázka sirotka

ornare tellus ullamcorper nulla. Mauris port- tellus eu neque. Vivamus eu dolor. titor pharetra tortor. Sed fringilla insto sed. Nulla in insum. Praesent eros nulla conque mauris Mauris tellus. Sed non leo. Nullam, vitae, enismod ut, commodo a, wisi. Pellenelementum, magna in cursus sodales, augue tesque habitant morbi tristique senectus et est scelerisque sanien venenatis conque nulla netus et malesnada fames ac turnis exestas arcu et pede. Ut suscipit enim vel sapien. Aenean nonummy magna non leo. Sed felis Donec congue. Maecenas urna mi, suscipit erat, ullamcorper in, dictum non, ultricies ut, in placerat ut, vestibulum ut, massa. Fusce lectus. Proin vel arcu a odio lobortis euisultrices nulla et nisl.

arcu et pede. Ut suscipit enim vel sapien. Nulla mattis luctus nulla. Duis commodo Donec congue. Maccenas urna mi, suscipit, velit at leo. Aliquam vulputate magna et leo. in placerat ut vestibulum ut massa Fusce Nam vestibulum ullameerner lee Vestibulum ultrices nulls et niel. Vestibulum ante insum, condimentum rutrum mauris. Dones id mauprimis in orei luctus et ultrices

tum facilisis libero. Suspendisse in elit ouis areu. nisl alignam danibus. Pellentesque auctor sanien. Sed egestas sanien nec lectus. Pellentesque vel dui vel neque bibendum viverra. Alignam porttitor niel nec pade. Proin mattis libero vel turpis. Donec rutrum mauris et libero. Proin euismod porta felis. Nam lobortis, metus quis elementum commodo, nunc lec-

Aliquam lectus. Vivamus leo. Quisque tus elementum mauris, eget vulputate ligula

mod. Vestibulum ante ipsum primis in fau-Aliquam lectus. Vivamus leg. Quisque, cibus orci luctus et ultrices possere cubilia ornare tellus ullamcorper nulla. Mauris port- Curae; Proin ut est. Aliquam odio. Pellentitor pharetra tortor. Sed frincilla insto sed, tesone massa turnis cursus en enismod nec mauris Mauris tellus. Sed non leo. Nullam. tempor conene. nulla. Duis viverra eravida elementum, magna in cursus sodales, augue mauris. Cras tincidunt, Curabitur eros ligula, est scelerisque sapien, venenatis conque nulla, varius ut, pulvinar in, cursus faucibus, auque,

ris. Morbi molestie iusto et nede. Vivanus Etiam ac leo a risus tristique nonummy, eget turpis sed nisl cursus tempor, Curabitur Donec dignissim tincidunt nulla. Vestibulum mollis sapien condimentum nunc. In wisi nisl, rhoneus molestie odio. Sed lobortis, justo et malesuada at, dignissim sit amet, lobortis in. pretium lobortis, mauris turnis condimentum, odio, Aenean consequat arcu a ante. Pellenaugue, nec ultricies nibh arcu pretium enim, tesque porta elit sit amet orci. Etiam at turpis Nunc purus neque, placerat id, imperdiet sed, nec elit ultricies imperdiet, Nulla facilisi, In pellentesque nec, nisl. Vestibulum imperdiet hac habitasse platea dictumst. Suspendisse noone non som accument lacrost. In hac viverra alienam risus. Nullam nede inste mohabitasse platea dictumst. Etiam condimen- lestie nonummy, scelerisque eu, facilisis vel,

Potlačený sirotek

ornare tellus ullamcorper nulla. Mauris port- tus elementum mauris, eget vulputate ligula titor pharetra tortor. Sed fringilla justo sed. tellus en neone. Vivamus en dolor. mauris Mauris tellus Sed non leo Nullam Nulla in insum Praesent eros nulla conque ultrices nulla et nisl.

sapien. Donec congue. Maecenas urna. Nulla mattis luctus nulla. Duis commodo

tum facilisis libero. Suspendisse in elit ouis arcu. nisl alignam danibus. Pellentesque auctor sapien. Sed egestas sapien nec lectus. Pellentesque val dui val naque bibendum vivorra Aliquam porttitor nisl nec pede. Proin mattis libero vel turpis. Donec rutrum mauris et libero. Proin euismod porta felis. Nam lobor-

Aliquam lectus. Vivamus leo. Ouisque tis metus quis elementum commodo, nunc lec-

elementum magna in cursus sodales, augue, vitae, enismod ut, commodo a wisi. Pellenest scelerisque sanien, venenatis conque nulla, tesque habitant morbi tristique senectus et arcu et pede. Ut suscipit enim vel sapien, netus et malesuada fames ac turpis egestas, Donec congue. Maccenas urna mi, suscipit Aenean nonummy magna non leo. Sed felis in, placerat ut, vestibulum ut, massa. Fusce, erat, ullamcorper in, dictum non, ultricies ut, lectus. Proin vel arcu a odio lobortis cuis-Aliquam lectus. Vivamus leg. Quisque, mod. Vestibulum ante insum primis in fauornare tellus ullamcorper nulla. Mauris port- cibus orci luctus et ultrices posuere cubilia titor pharetra tortor. Sed frincilla justo sed. Curae: Proin ut est. Aliquam adio. Pellenmauris Mauris tellus. Sed non leo. Nul. tesone massa turnis cursus en enismod nec lam elementum, magna in cursus sodales, au- tempor congue, nulla. Duis viverra gravida que est scelerisque sapien, venenatis conque mauris. Cras tincidunt. Curabitur eros ligula. nulla arcu et pede. Ut suscipit enim vel varius ut pulvinar in cursus faucibus, augue. soo

mi suscipit in placerat ut vestibulum ut velit at lea Aliguam vulnutate magna et lea massa. Frace ultrices nulla et niel. Vestibu. Nam vestibulum ullameerner lee. Vestibulum lum ante ipsum primis in orci luctus et ultri- condimentum rutrum mauris. Donce id mauriss-Morbi molestie iusto et nede. Vivannus Etiam ac leo a risus tristique nonummy, eget turpis sed nisl cursus tempor. Curabitur Donec dignissim tincidunt nulla. Vestibulum mollis sanien condimentum nunc. In wisi nisl. rhoncus molestie odio. Sed lobortis, justo et malesuada at, dignissim sit amet, lobortis in. pretium lobortis, mauris turpis condimentum odio. Aenean consequat arcu a ante. Pellenangue nec ultricies nibb area pretium enim tessus porta elit sit amet orci. Etiam at turnis Nunc purus neque, placerat id, imperdiet sed, nec elit ultricies imperdiet, Nulla facilisi, In pellenterene nor piel Vertibulum imperdiet has habitame plates disturnet. Surpendiese neque non sem accumsan laoreet. In hac viverra aliquam risus. Nullam pede justo, mohabitasse platea dictumst. Etiam condimen, lestie nonummy, scelerisque eu, facilisis vel.

Porovnání různých metod k omezení parchantů

Příklad

Ignore Shorten Stretch Lua-widow-control Lua-widow-control can remove most Lua-widow-control can remove most Lua-widow-control can remove most Lua-widow-control can remove most widows and orphans from a document without stretching any glue or shortening any pages any pages. It does so by automatically lengthen-It does so by automatically lengther It does so by automatically lengthen It does so by automatically lengther ing a paragraph on a page where a widow or ing a paragraph on a page where a widow or ing a paragraph on a page where a widow ing a paragraph on a page where a widow or orphan would otherwise occur. While TeX orphan would otherwise occur. While TeV or ornhan would otherwise occur. While ornhan would otherwise occur. While TeX breaks paragraphs into their natural length breaks paragraphs into their natural length. TeX breaks paragraphs into their natural breaks paragraphs into their natural length lua-widow-control is breaking the paragraph lua-widow-control is breaking the paragraph length, lua-widow-control is breaking the ha-widow-control is breaking the paragraph 1 line longer than its natural length. TeX's 1 line longer than its natural length. TeX's paragraph 1 line longer than its natural I line longer than its natural length. TeX's paragraph is output to the page, but luaparagraph is output to the page, but lua length. TeX's paragraph is output to the paragraph is output to the page but lux widow-control's paragraph is just stored for widow-control's paragraph is just stored for page, but lua-widow-control's paragraph is widow.control's paragraph is just stored for later. When a widow or orphan occurs, lualater. When a widow or orphan occurs, luajust stored for later. When a widow o later. When a widow or orphan occurs. but widow-control can take over. It selects the widow-control can take over. It selects the orphan occurs, lua-widow-control can tak widow.control can take over. It selects the previously-saved paragraph with the least previously-saved paragraph with the least over. It selects the previously-saved para previously saved paragraph with the least badness; then, it replaces TrX's paragraph badness; then, it replaces TeX's paragraph graph with the least badness; then, it re badness: then, it replaces TeX's paragraph with its saved paragraph. This increases with its saved paragraph. This increases places TeX's paragraph with its saved para with its saved paragraph. This increases the text block height of the page by 1 line. the text block height of the page by 1 line graph. This increases the text block height the text block height of the page by 1 lin Now, the last line of the current page Now, the last line of the current page of the page by 1 line. can be pushed to the top of the next page. can be pushed to the top of the next page. Now, the last line of the current page Now, the last line of the current page This removes the widow or the orphan withcan be pushed to the top of the next page can be pushed to the top of the next page out creating any additional work. This removes the widow or the orphan with-This removes the widow or the orphan with-This removes the widow or the orphan without creating any additional work out creating any additional work. out creating any additional work.

Možnosti nastavení

```
\lwcsetup{...}
```

default – nepřidává žádné vertikální mezery, ale může vést k příliš vzdušným odstavcům

strict – využívá primárně vertikální mezery a nevytváří špatné odstavce,

- · ale odstraní jen třetinu parchantů
- funguje špatně hlavně pro dokumenty, které obsahují jen text, beletrii apod.

balanced – kombinuje obě metody, odstraní 90% parchantů

Omezení

- \clubpenalty a \widowpenalty nemají žádný efekt, naopak mohou způsobit vedlejší účinky
- · podpora pro více sloupcovou sazbu je omezená, balíček Multicol nefunguje

Balíček luavlna

- · Zamezuje rozdělení řádků:
 - · za jednoslovnými předložkami
 - · u iniciál
 - · u akademických titulů
 - · mezi čísly a jednotkami

Ukázka užití Luavlny

Text szkrátkými souhláskami a samohláskami idalšími jevy zznabídky možností (vztextu možnými).

Co třeba í znaky š diakritikou?

Různé možnosti [vazávorkách <iajiných znacích Podpora iniciál a titulů: MaJaHegel, IngaBěháková, Ph.D., ŽaZíbrt, ChaBorner.

Podpora jednotek: 100,5∎MN·s, 100.5∎kJ, 200∎μA, −1 dag.

Uvnitř matematiky by mělo být zpracování vypnuté: $k \in \mathbb{N}$.

Zalamování spojovníků

Sedlec-Prčice, modro-zelený, překladatel-tlumočník, kuchař--číšník, propan-butan, Otýlie Sklenářová-Malá, František Jílek-Oberpfalcer.

Volby balíčku

Pomocí voleb můžeme zakázat některé vlastnosti

noprocess – nespouštět zpracování dokumentu automaticky
noinitials – iniciály
nounits – SI jednotky
nopredegrees – tituly před jménem
nosufdegrees – tituly za jménem

Užitečné příkazy

- \singlechars{jazyk}{písmena} seznam písmen, u kterých se potlačuje zalamování řádků
- \enablesplithyphens{jazyk} nastaví podporu zalamování spojovníků pro daný jazyk
- \preventsinglelang{jazyk} nastaví pravidla pro daný jazyk pro celý dokument

Podporované jazyky

Vestavěná podpora je pouze pro češtinu a slovenštinu:

```
\singlechars{czech}{AIiVvOoUuSsZzKk}
\singlechars{slovak}{AIiVvOoUuSsZzKk}
```

Je třeba jazyk vybrat pomocí balíčků Babel nebo Polyglossia

```
A příklad česky.
\selectlanguage{english}
A something.
```

Apříklad česky. A something.

Balíček linebreaker

- brání výskytu přetečených řádků
- · ovlivňuje pouze sazbu odstavců, kde se takový řádek vyskytl

Příklad

The example document given below creates two pages by using Lua code alone. You will learn how to access TeX's boxes and counters from the Lua side, shipout a page into the PDF file, create horizontal and vertical boxes (hbox and vbox), create new nodes and manipulate the nodes links structure.

Bez Linebreakeru

The example document given below creates two pages by using Lua code alone. You will learn how to access TeX's boxes and counters from the Lua side. shipout a page into the PDF file, create horizontal and vertical boxes (hbox and vbox), create new nodes and manipulate the nodes links structure

S Linebreakerem

Nastavení

```
Linebreaker můžeme konfigurovat pomocí příkazu \linebreakersetup:
 maxcycles – počet pokusů o přesázení odstavce
maxemergencystretch - maximální hodnota \emergencystretch
maxtolerance - maximální hodnota tolerance
\linebreakersetup{
maxtolerance = 90,
maxemergencystretch = 1em.
maxcvcles = 4
```

Závěr

michal.h21@gmail.com

Děkuji za pozornost!

www.kodymirus.cz